

Sagsnr.
2021 - 3319

Doknr.
430443

Dato
01-09-2021

Bilag 4 - Oversigt over væsentlig lovgivning på Social- og Ældreministeriets ressortområde

I det følgende præsenteres den væsentligste lovgivning på ressortområdet
Følgende love gennemgås:

Lovgivning på socialområdet	2
2.1 Lov om social service – 'serviceloven'	2
2.2 Lov om socialtilsyn– 'socialtilsynsloven'	6
2.3 Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område – 'retssikkerhedsloven'	7
2.4 Lov om psykologer m.v. – 'psykologloven'	8
2.5 Lov om tolkning til personer med hørehandicap	9
2.6 Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap	10
Lovgivning på det familieretlige område	11
Kort om det familieretlige område	11

Lovgivning på socialområdet

2.1 Lov om social service – 'serviceloven'

Formål og hovedindhold

Hjælp og støtte efter serviceloven har til formål at fremme den enkeltes muligheder for at udvikle sig og for at klare sig selv, eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Kommunerne skal derfor efter serviceloven tilbyde rådgivning, indsatser og handicapkompenserende støtte, og herunder støtte og rådgivning, der kan forebygge sociale problemer, på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov og i samarbejde med borgeren.

Det er kommunerne, der efter serviceloven har ansvaret for

- at træffe afgørelse om hjælp og støtte til borgerne (med undtagelse af afgørelser om optagelse i tilbud efter §§ 109 og 110)
- at der er de nødvendige tilbud efter loven (forsyningsforpligtelsen)
- at finansiere ydelser og tilbud efter serviceloven (for visse udgifter er der dog adgang til statsrefusion)

Kommunerne kan indgå aftale med andre kommuner, regioner eller private leverandører og tilbud om levering af ydelser til borgerne.

Lovens målgruppe(r)

Målgrupperne for serviceloven er:

- Udsatte børn og unge,
- Børn, unge og voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne,
- Socialt udsatte voksne som hjemløse eller voksne med misbrugsproblemer og psykiske lidelser
- Ældre

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser

Tabel 1.

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser i serviceloven

Bestemmelse(r)	Målgruppe	Indhold
§ 1 Formål	Alle lovens målgrupper	Formålet med serviceloven er 1) at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, 2) at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og 3) at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Formålet med hjælpen efter serviceloven er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Hjælpen efter serviceloven bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.
§ 2 Anvendelsesområde	Alle lovens målgrupper	Hjælp efter serviceloven forudsætter lovligt og faktisk ophold i Danmark. Der er dog fastsat regler om, at specifikke ydelser der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor.
§ 4 Forsyningsforpligtelse	Alle lovens målgrupper	Kommunerne har forsyningsforpligtelsen med tilbud og ydelser efter serviceloven

§ 10 Gratis rådgivning	Alle	<p>Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at enhver har mulighed for at få gratis rådgivning. Formålet med rådgivningen er at forebygge sociale problemer og at hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Rådgivningen kan gives særskilt eller i forbindelse med anden hjælp efter denne eller anden lovgivning.</p> <p>Rådgivningen skal kunne gives som et anonymt og åbent tilbud.</p> <p>Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med rådgivningen være opmærksom på, om den enkelte har behov for anden form for hjælp efter denne eller anden lovgivning.</p> <p>Kommunalbestyrelsen skal tilbyde rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder samt instruktion i brugen heraf. Opgaven kan varetages i samarbejde med andre kommuner.</p>
§§ 11-12 – Rådgivning og forebyggende indsatser	Udsatte børn og unge og deres familier, vordende forældre, samt forældre til børn og unge med en funktionsnedsættelse Voksne (§ 12)	<p>Kommunalbestyrelsen skal tilbyde rådgivning og vejledning til:</p> <ul style="list-style-type: none">- voksne- børn, unge og forældre, herunder også vordende forældre, til løsning af vanskeligheder i familien,- børn og unge med nedsat funktionsevne eller adfærdsvanskeligheder og deres forældre. <p>Kommunalbestyrelsen skal desuden tilbyde tidlige, forebyggende indsatser til børn, unge og deres familier samt undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.</p>
§§ 32, 32, a, 36, 41-45 – Handicapkompen- serende ydelser for børn og unge	Børn og unge med varigt og betydeligt nedsat funktionsevne/indgribende kroniske eller langvarige lidelser	Bestemmelserne omfatter bl.a. hjælp til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse af barnet i hjemmet, tabt arbejdsfortjeneste ved pasning af barnet i hjemmet, ledsagelse til aktiviteter uden for hjemmet, særlige dag- og klubtilbud og hjemmetræning.
§ 50 – Børnefaglig undersøgelse	Udsatte børn og unge/børn og unge der kan have brug for støtte	<p>Efter bestemmelsen har kommunalbestyrelsen pligt til at igangsætte en børnefaglig undersøgelse, hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Undersøgelsen skal belyse ressourcer og problemer og kommunalbestyrelsen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, der har viden om barnets/den unges eller familiens forhold.</p> <p>Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt som muligt, og så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Som led i undersøgelsen skal der gennemføres en børnesamtale. Undersøgelsen skal som udgangspunkt være afsluttet inden for 4 måneder.</p> <p>Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i så fald hvilke. Forældremyndighedsindehavers og barnet/den unges holdning til de påtænkte foranstaltninger skal være oplyst.</p>
§ 52 – Foranstaltninger for børn og unge	Udsatte børn og unge (samt børn og unge med funktionsnedsættelse)	<p>Kommunalbestyrelsen skal vælge den eller de foranstaltninger, som bedst kan løse de problemer og behov, som er afdækket gennem den børnefaglige undersøgelse. Som udgangspunkt træffes afgørelsen med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Der kan kun iværksættes foreløbig eller akut støtte uden forudgående børnefaglig undersøgelse, hvis særlige forhold taler for det.</p> <p>Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp ud fra ni typer af tilbud:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Ophold i dagtilbud, SFO, skole, mv.2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.4) Døgnophold for familien.5) Aflastningsordning.6) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge, eller for hele familien.7) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet.8) Formidling af praktiktilbud til den unge.9) Anden hjælp. <p>Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke er reguleret i servicelovens §§ 58 og 59.</p>
§ 76 – Efterværn	Udsatte unge	Kommunalbestyrelsen skal efter bestemmelsen tilbyde hjælp til unge fra 18 til 22 år, når det må anses for at være af

		<p>væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og hvis den unge er indforstået hermed. Hjælpen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse.</p> <p>For unge der har en kontaktperson, kan kontaktpersonen opretholdes. Unge, der er anbragt umiddelbart inden de fylder 18 år, kan få efterværn i form af døgnophold på et anbringelsessted, en kontaktperson, udslningsordning i det hidtidige anbringelsessted eller andre former for støtte.</p>
§§ 83-84 – praktisk og personlig hjælp og aflastning	Ældre, voksne med nedsat funktionsevne og udsatte voksne	Bestemmelserne omfatter hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og afløsning/aflastning til familiemedlemmer, der passer den pågældende borger i hjemmet.
§ 85 – Socialpædagogisk bistand	Voksne med betydelig funktionsnedsættelse/voksne med særlige sociale problemer	Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
§ 100 – Merudgifter ved den daglige livsførelse	Voksne under folkepensionsalderen med nedsat funktionsevne	Bestemmelsen omfatter hjælp til dækning af nødvendige merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen, og som ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre regler i serviceloven.
§ 101 – Stofmisbrugsbehandling	Udsatte voksne	Kommunalbestyrelsen skal tilbyde behandling af stofmisbrugere. Behandlingen skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelse til kommunen.
§§ 107, 108¹, 109-110 – Botilbud, krisecentre og herberg	Udsatte voksne og voksne med nedsat funktionsevne	<p>Bestemmelserne giver kommunalbestyrelsen mulighed for – og i visse tilfælde pligt til – at tilbyde borgere med funktionsnedsættelse ophold i midlertidige (§ 107) eller længerevarende (§ 108) botilbud.</p> <p>Kommunerne skal desuden tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, der har været udsat for vold eller trusler om vold eller tilsvarende krise relateret til familieforhold (§ 109). Tilsvarende skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig (§ 110). I begge tilfælde kan boformens leder indskrive borgeren ved dennes egen henvendelse uden forudgående kommunal visitation.</p>
§§ 112-116 – Hjælpe midler, forbrugsgoder, støtte til bil og boligindretning	Personer med nedsat funktionsevne	Bestemmelserne omfatter hjælpemidler, forbrugsgoder, handicapbil og boligindretning. Fælles for bestemmelserne er, at hjælpen skal være væsentlig i forhold til at afhjælpe følgerne af funktionsnedsættelsen.
§§ 124-137 – Magtanvendelse²	Personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne	Bestemmelserne indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at plejepersonale kan anvende magt og andre indgreb i borgerens selvbestemmelsesret, når en række betingelser er opfyldt. Der er bl.a. tale om anvendelse af alarm- og pejlesystemer, fysisk fastholdelse og flytning uden samtykke.
§§ 137 e-137 – Indgreb over for anbragte domfældte	Personer med nedsat psykisk funktionsevne, som i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse er anbragt i en § 108-boform.	Bestemmelserne indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om anvendelse af særlige indgreb over for personer, som er anbragt i § 108-tilbud i henhold til en strafferetlig afgørelse. Der er bl.a. tale om låsning af den anbragtes bolig for natten, indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon samt personundersøgelse (sidstnævnte indgreb kun ift. borgere, der er anbragt på Kofoedsminde).
§§ 140-141 – Handleplaner	Udsatte børn og unge Udsatte Voksne og herunder personer med betydelig nedsat funktionsevne	<p>Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for støtte til børn og unge, der modtager støtte efter §§ 52 eller 76 eller 76 a. Handleplanen skal angive formål og konkrete mål med indsatsen ud fra de problemer, der er afdækket i den børnefaglige undersøgelse, og for unge over 16 år mål i forhold til uddannelse og beskæftigelse.</p> <p>For voksne under folkepensionsalderen skal kommunen tilbyde en handleplan til personer med betydelig nedsat funktionsevne eller alvorlige sociale problemer, der betyder, at de med betydelig støtte kan bo i egen bolig. Handleplanen skal bl.a. angive formål med indsatsen og hvilken indsats, der er nødvendig. Kommunen kan tilbyde handleplaner til andre personer, hvor det vurderes hensigtsmæssigt. Handleplaner udarbejdes i samarbejde med borgeren.</p>

¹ Den 1. januar 2020 tilføjes § 108 a om botilbud målrettet unge. Tilføjjelsen sker i henhold til bred politisk aftale af 31. august 2018.

² Den 1. januar 2020 ændres servicelovens magtanvendelsesregler. Ændringen sker i henhold til brede politiske aftaler af 31. august 2018.

**§§ 173-178 og 181
Finansiering**

Alle lovens målgrupper

Kommunerne afholder udgifterne til ydelser og tilbud efter serviceloven. De fleste ydelser og tilbud finansieres ved, at den offentlige eller private driftsherre/leverandør fastsætter omkostningsbaserede, vejledende takster, som ligger til grund for en aftale mellem tilbud/leverandør og kommune om ydelse og pris. For tilbud efter §§ 109 og 110, er taksten dog ikke vejledende, og prisen kan derfor ikke forhandles.

Kommunerne kan få delvis statsrefusion for deres udgifter i særligt dyre enkelsager.

Staten refunderer 50 pct. af kommunernes udgifter til visse typer af ydelser loven. Staten refunderer desuden 100 pct. af kommunernes udgifter til visse typer ydelser til udlændinge som udgangspunkt i 3 år.

2.2 Lov om socialtilsyn– 'socialtilsynsloven'

Formål og hovedindhold

Formålet med socialtilsynsloven er ifølge lovens § 1 at bidrage til at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service og kapitel 40 i sundhedsloven. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene.

Loven indeholder regler for, hvordan de fem kommunalt forankrede socialtilsyn skal godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud og plejefamiliers generelle kvalitet samt økonomi, herunder hvornår socialtilsynet kan anvendes sanktioner over for sociale tilbud og plejefamilier.

Loven indeholder bl.a. også regler om registrering af sociale tilbud og plejefamilier på Tilbudsportalen, godkendelse og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, klageadgang til Ankestyrelsen samt Socialstyrelsens opgaver ift. socialtilsynet.

Lovens målgruppe(r)

Målgrupperne for socialtilsynsloven er:

- De fem socialtilsyn dvs. Frederiksberg, Holbæk, Faaborg-Midtfyn, Silkeborg Kommune, Hjørring Kommune, som varetager funktionen som socialtilsyn
- Almene plejefamilier, forstærkede plejefamilier og specialiserede plejefamilier
- Døgntilbud
- Stofmisbrugsbehandlingstilbud
- Tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i serviceloven, som leveres som et samlet tilbud i andre typer af boliger end botilbud efter serviceloven ("Botilbudslignende tilbud")
- Alkoholbehandlingssteder efter sundhedsloven
- Foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser

Tabel 2.
Beskrivelse af udvalgte bestemmelser i socialtilsynsloven

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 (§§ 1-3)	Lovens formål og socialtilsynenes ansvarsfordeling
Kapitel 2 (§§ 2-11)	Godkendelse af og tilsyn med visse sociale og sundhedsmæssige tilbud, herunder plejefamilier
Kapitel 3 (§§ 12-18)	Tilbuddenes oplysningspligt m.v.
Kapitel 3 a (§§ 18a-18h)	Godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service
Kapitel 4 §§ 19-23)	Bestemmelser om klageadgang, videregivelse af oplysninger, Tilbudsportalen og finansiering af socialtilsynet
Kapitel 5 (§ 24)	Socialstyrelsens opgaver vedrørende socialtilsynene

Regeringen, Venstre, SF, Radikale Venstre, Konservative, Enhedslisten og Alternativet har i april 2021 indgået Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud mellem. På den baggrund fremsættes i folketingssamlingen 2021-22 et større lovforslag med ændringer af socialtilsynsloven m.v.

2.3 Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område – 'retssikkerhedsloven'

Formål og hovedindhold

Formålet med retssikkerhedsloven er ifølge lovens § 1 at sikre borgernes rettigheder og indflydelse, når de sociale myndigheder behandler sager, at fremhæve kommunalbestyrelsens ansvar for kommunens opgavevaretagelse på det sociale område, at fremhæve, at de sociale myndigheder har pligt til at tilrettelægge en tidlig helhedsorienteret hjælp, at forebygge at personer, der har eller kan få vanskeligheder ved at fastholde et arbejde, får behov for hjælp til forsørgelse, og at fastlægge struktur og grundlæggende principper for administration af sociale sager.

Loven indeholder regler for, hvordan kommunen (kommunalbestyrelsen) og statslige myndigheder på det sociale område (Familieretshuset og Ankestyrelsen) skal behandle sager efter lovgivningen.

Loven indeholder bl.a. reglerne om opholdskommune og mellemkommunal refusion, reglerne om Ankestyrelsens organisering og klagereglerne på det sociale og det beskæftigelsesmæssige område.

Lovens målgruppe

Lovens målgruppe er særligt kommunerne (kommunalbestyrelserne) og Ankestyrelsen.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 3.
Beskrivelse af bestemmelser i retssikkerhedsloven

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 (§§ 1 og 2)	Lovens formål og anvendelsesområde
Kapitel 2 (§§ 2-8)	Regler om, hvordan de sociale myndigheder skal behandle sagerne i forhold til borgerne
Kapitel 3 (§§ 9-9 d)	Regler om opholdskommune og mellemkommunal refusion
Kapitel 3 a (§§ 10-14)	Regler om oplysning af sociale sager, herunder borgerens medvirken og pligt til at oplyse om ændringer og myndigheders og andres pligt til at give oplysninger
Kapitel 4 §§ 15-33	Regler om kommunalbestyrelsens ansvar, tilsyn og opgaver samt regler om nedsættelse af børn og unge-udvalg samt ældreråd og handicapråd
§ 43	Bestemmelse om samarbejde mellem kommuner og private
Kapitel 9 og 9 a (§§ 50-59 e)	Regler om Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg
Kapitel 10 (§§ 60-74)	Regler om behandling af klager over afgørelser truffet af kommunerne, herunder jobcentrene, og Udbetaling Danmark.

2.4 Lov om psykologer m.v. – 'psykologloven'

Formål og hovedindhold

Loven regulerer en frivillig autorisationsordning for psykologer. En autorisation medfører, at psykologen kommer under tilsyn af Psykolognævnet. Autorisation medfører tillige, at psykologen får pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed under udøvelsen af sin virksomhed og til i den forbindelse at føre ordnede optegnelser (klientjournaler). Loven indeholder samtidig en beskyttelse af titlen som psykolog og autoriseret psykolog. Titlen som psykolog må alene anvendes, hvis den pågældende ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen. Betegnelsen autoriseret psykolog må alene anvendes, hvis den pågældende har en autorisation fra Psykolognævnet. Overtrædelse kan straffes med bøde.

Lovens målgruppe

Målgruppen for psykologloven er uddannede psykologer.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 4.
Beskrivelse af bestemmelser i psykologloven

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 og 1 a (§§ 1 og 2)	Titelbeskyttelse og autorisation.
Kapitel 1 b (§§ 2 a-10)	Tilsyn og tilsynsforanstaltninger.
Kapitel 1 c (§§ 11-11 b)	Offentliggørelse af meddelte autorisationer, autorisationsændringer og andre tilsynsforanstaltninger.
Kapitel 2 (§§ 12, 14 og 16)	Pligter for autoriserede psykologer.
Kapitel 3 §§ 17-17 c)	Psykolognævnet.
Kapitel 4 og 5 (§§ 19 og 21-23)	Anerkendelse af udenlandske psykologers erhvervsmæssige kvalifikationer, psykologers tavshedspligt og straffebestemmelser.

2.5 Lov om tolkning til personer med hørehandicap

Formål og hovedindhold

Formålet loven er at give mennesker med hørehandicap én enkel og smidig adgang til tolkning på de områder, der ikke er dækket af anden lovgivning. Loven etablerer en statslig tolkemyndighed, som ansvaret for tilrettelæggelse af tolkning efter loven. Tolkemyndigheden driver en internetbaseret løsning, hvor tolkebrugeren kan ansøge om tolkning og vælge mellem godkendte leverandører til den konkrete opgave. På ansøgning træffer tolkemyndigheden afgørelse, om at en konkret borger kan blive omfattet af den fælles løsning, hvorefter vedkommende kan gøre brug af den fælles løsning.

Efter loven kan der ydes tidsubegrænset tolkning til aktiviteter, der er nødvendige for, at personer med hørehandicap kan deltage i samfundslivet på lige fod med andre borgere. Derudover kan tildeles et årligt antal timer til brug for tolkning, der ikke er omfattet af tidsubegrænset tolkning.

Lovens målgruppe

Lovens målgruppe er mennesker med hørehandicap, hvilket omfatter døvblinde, døve, døvblevne og svært hørehæmmede, der ikke ved hjælp af høretekniske hjælpemidler kan kommunikere frit og utvungent med omverdenen, og derfor har behov for tolkning.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 5.
Beskrivelse af bestemmelser i psykologloven

Bestemmelse(r)	Indhold
§§ 1 og 2	Formål og målgruppe
§ 4	Omfattede aktiviteter
§§ 6 og 7	Statslig tolkemyndighed
§§ 9 og 10	Tidsubegrænset tolkning
§ 11	Timebankstolkning
§ 13	Leverandører af tolkning
§ 14	Tolkerådet
§§ 15 og 16	Klageadgang og forsøgsordninger

2.6 Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap

Formål og hovedindhold

Formålet med lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap er, at forhindre forskelsbehandling på grund af handicap og at fremme ligebehandling af personer med handicap.

Loven gælder for al offentlig og privat virksomhed på alle områder i samfundet, dog med undtagelse af områder, hvor lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. finder anvendelse og for aktiviteter af rent privat karakter.

Loven indeholder et forbud mod både direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af handicap, herunder chikane i relation til en persons handicap og instruktion om at forskelsbehandle, samt et forbud mod repressalier. Derudover giver loven børn og unge med handicap ret til rimelig individuel tilpasning af ydelser i dagtilbud, folkeskolen, friskoler og private grundskoler (frie grundskoler), som ikke indebærer en uforholdsmæssig stor byrde.

Med loven kan klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling m.v. og kravet om rimelig individuel tilpasning indbringes for Ligebehandlingsnævnet. Ligebehandlingsnævnet kan herefter i henhold til loven tilkende en person, der er blevet krænket ved overtrædelse godtgørelse.

Lovens målgruppe

Lovens målgruppe er personer med handicap, som oplever forskelsbehandling m.v. i forbindelse med offentlig og privat virksomhed uden for arbejdsmarkedet og uden for aktiviteter af rent privat karakter.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 6.
Beskrivelse af bestemmelser i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap

Bestemmelse(r)	Indhold
§§ 1-4	Formål og anvendelsesområde
§§ 5 og 6	Forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap
§§ 7 og 8	Undtagelser fra forbuddet mod forskelsbehandling
§ 9	Forbud mod repressalier
§ 9 a	Rimelig individuel tilpasning
§§ 10-12	Bevisbedømmelse, godtgørelse m.v.

Lovgivning på det familieretlige område

Kort om det familieretlige område

Formål og hovedindhold

Det familieretlige område regulerer rammerne for familier i bred forstand. Alle borgere kommer i kontakt med familieretten i et livsforløb. Allerede ved fødslen skal der ske en registrering af et faderskab, barnet skal have et navn m.v., og senere i livet kan der opstå behov for en mere aktiv myndighedsinvolvering, hvis et skilt par f.eks. får behov for en afgørelse om forældremyndighed eller samvær. Målgruppen for de familieretlige regler er således også bred og forskelligartet.

Familieretten er kendetegnet ved at omfatte privatretlige forhold, herunder tvister mellem private parter og fastlæggelse af civilretlig status. Der er tale om et område, der favner mange forskellige familier med forskellige problemstillinger og forskellige grader af udsathed. Systemet skal således tilpasse sig familiernes behov og give mulighed for samlede løsninger af familiens uenigheder og udfordringer, hvor det er relevant. Myndighederne agerer primært på anmodning fra borgerne. På forældreansvarsområdet er der dog et særligt fokus på at kunne hjælpe de mest udsatte familier i samarbejde med det sociale system, og som et led heri kan der i særlige situationer handles på anmodning fra kommunen.

Flere forskellige myndigheder er involveret på det familieretlige område – som de væsentligste kan nævnes Familieretshuset, familieretten, kommunerne, folkekirken, personregisterførerne i sognene, Ankestyrelsen og departementet i Social- og Ældreministeriet.

Hovedområder

Familieret kan grupperes i fem hovedområder, som dækker over et bredt spænd af sagstyper og projekter:

Ægteskab og skilsmisse er et bredt område, der vedrører indgåelse af ægteskab, herunder betingelser for og retsvirkninger af dette, og opløsning af ægteskab.

Underholdsbidrag omfatter sagsområderne børne- og ægtefællebidrag samt inddrivelse af disse bidrag.

Fader- og medmoderskab reguleres i børneloven og omhandler primært at registrere eller fastslå (ved dom eller anerkendelse) barnets retlige forældre i forbindelse med fødslen.

Forældreansvar vedrører spørgsmål om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Som seneste initiativ på området kan nævnes det nye familieretlige system, som sætter barnets behov og trivsel i centrum og skal sikre enkle og gennemskuelige forløb. Sager om international børnebortførelse har også en sammenhæng med forældreansvarsområdet.

Adoption, der både vedrører national og international adoption.

Det familieretlige område indeholder et større antal love, bekendtgørelser m.v., og det er vanskeligt at fremhæve en enkelt lov, som værende mere væsentlig end andre. Nedenfor er gengivet fem centrale love på området, som har forskellige målgrupper.

Der er således lovgivning, der har personer, der ønsker at indgå ægteskab eller at ophæve dette, som målgruppe (ægteskabsloven). Der er også regler, der har barnet og dets forældre som målgruppe særligt i situationer, hvor forældrene ikke bor sammen (forældreansvarsloven), og regler der har forældrene og deres

pligt til at forsørge deres barn som omdrejningspunkt (børnebidragsloven). Endvidere er der angivet regler, som har barnet som målgruppe i situationer, hvor en forælder bortfører det fra den anden forælder til udlandet (børnebortførelsesloven). Og endelig er loven, som fastlægger Familieretshusets opgavevaretagelse nævnt (familieretshusloven), da denne myndighed er indgangen for alle familieretlige sager. Målgruppen for denne lov er således Familieretshuset og alle dets brugere.

Udvalgte bestemmelser

Udvalgte bestemmelser på det familieretlige område	
Bestemmelse(r)	Indhold/formål
§ 1, stk. 1, i familieretshusloven	Familieretshuset har til opgave at yde støtte til børn, der er berørt af familieretlige problemstillinger, med henblik på at sikre barnets trivsel. Familieretshuset skal sætte barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse i første række.
§ 15, stk. 1, i familieretshusloven	Familieretshusets Børneenhed yder støtte og rådgivning til børn, der er berørt af familieretlige problemstillinger. Formålet med Børneenhedens tilbud er at hjælpe barnet og understøtte barnets trivsel. Støtten ydes med udgangspunkt i det enkelte barn og dets behov for støtte, herunder ved de muligheder der er nævnt i stk. 2.
§ 24, stk. 1, i familieretshusloven	Den kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at yde hjælp til et barn efter kapitel 11 i lov om social service, jf. § 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan anmode Familieretshuset om at indlede en sag efter forældreansvarsloven, hvis det må antages, at en afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær kan forhindre en umiddelbart forestående anbringelse af barnet uden for hjemmet uden samtykke efter § 58 i lov om social service ved at fjerne risikoen for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.
§ 1 i forældreansvarsloven	I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.
§ 4 i forældreansvarsloven	Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold.
§ 34 i forældreansvarsloven	Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.
§ 35 i forældreansvarsloven	Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode Familieretshuset om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.
§ 2 i adoptionsloven	Adoption må kun bevilges, når den efter foretaget undersøgelse kan antages at være bedst for den, som ønskes adopteret, og denne enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos denne, eller der foreligger anden særlig grund til adoptionen.
§ 13 i børnebidragsloven	Forældrene er hver for sig forpligtet til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets bedste. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan det pålægges den pågældende forælder at udrede bidrag til barnets underhold.
§ 10, stk. 1, i børnebortførelsesloven	Børn, som ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, skal efter anmodning tilbagegives til den, som barnet tilbageholdes fra, hvis barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl i en stat, som har tiltrådt Haagerkonventionen.
§ 29 i ægteskabsloven	Ægtefæller har ret til separation eller skilsmisse, når de er enige om det.
§ 1, stk. 1, i ægtefælleloven	Under ægteskabet råder hver ægtefælle over sin formue, uanset om formuen er erhvervet før eller efter indgåelsen af ægteskabet, dog med de begrænsninger, som følger af stk. 2, § 2 og kapitel 2 og 3.
§ 5, stk. 1, i ægtefælleloven	Ved separation eller skilsmisse deler ægtefællerne deres formuer lige, medmindre de har indgået en aftale om delingen efter § 32 eller andet følger af § 26. Ved en ægtefælles død og ved skifte af et uskiftet bo deles ægtefællernes formue lige mellem den længstlevende ægtefælle eller dennes dødsbo og den førstafdøde ægtefælles dødsbo, medmindre andet følger af § 51.